

УДК 339.72

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.23>**Чернишова О.Б.**

кандидат економічних наук, доцент
Одеський торговельно-економічний фаховий коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5781-8044>

Степанова Д.С.

кандидат економічних наук, викладач вищої категорії
Одеський торговельно-економічний фаховий коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8219-5686>

Філон М.М.

кандидат економічних наук, викладач кафедри політичних наук і права
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2131-6413>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена пошуку ефективних механізмів організації роботи валютного ринку України у період післявоєнної відбудови. Аналіз особливостей розвитку валютного ринку дозволить визначити переваги та недоліки процесів лібералізації та регулювання валютних ринків. Визначено фактори впливу на валютні ринки, коливання курсів валют та їх безпосередній вплив на фінансово-економічні процеси. Запропоновано впровадити у валютну систему України заходи щодо її лібералізації при частковому впровадженні регуляторних механізмів Національним банком України, що дозволить знизити коливання курсів валют у післявоєнний період, забезпечити інвестиційну активність та стабільність роботи фінансово-економічних систем. Проведено моделювання перспектив розвитку валютного ринку України шляхом визначення факторів впливу як зовнішніх, так і внутрішніх з метою пошуку оптимальних підходів до управління та регулювання валютного ринку в умовах нових соціально-економічних викликів.

Ключові слова: валютний ринок, валютний курс, фінансова система, лібералізація, регулювання.

Постановка проблеми. Валютний ринок є основою формування фінансової стабільності країни. Актуальність питання забезпечення конкурентоспроможності України у післявоєнний час шляхом побудови ефективних механізмів розвитку валютного ринку визначається перш з все перспективами потенційного членства країни в ЄС та створенням програм і фондів післявоєнної відбудови, що дозволить відновити економічну та фінансову системи. Ключовою проблемою післявоєнної відбудови є визначення факторів впливу на обмінний курс, застосування регуляторних механізмів, які б забезпечували як свободу валютного ринку, так і його спроможність підтримувати фінансову стабільність у післявоєнний час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку валютного ринку як основи фінансових відносин національних та глобальних економік, їх факторно-функціональний вплив на економічну систему вивчають Косова Т., Терещенко О. [1], Резнікова Н., Іващенко О., Курбала Н. [2], Дергачова В., Рудніцька Ю. [3], Zeinab S. Y.-C. B. [4], Salomao J., Varela L. [5], Yang H.-C., Syarifuddin F., Chang C.-P., Wang H.-J. [6], Aklin M., Arias E., Gray J. [7], Berka M., Devereux M. [8], Comunale M. [9] та інші зарубіжні і вітчизняні дослідники. Проте, нові виклики та перспективи розвитку ставлять нові вимоги до пошуку інноваційних механізмів розвитку валютних ринків.

Мета та завдання статті. Метою статті передбачено розкрити перспективи розвитку валютного ринку в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поняття валютного ринку є широким та комплексним. Вплив факторів на розвиток валютного ринку є багатоаспектним, отже, доцільно систематизувати процеси дослідження проблем розвитку валютного ринку. Відповідно до чинного національного законодавства Національний банк України виконує функцію організації діяльності валютного ринку, реалізовує регуляторну функцію держави на ринку валют [10]. Структуру повноважень Національного банку України у системі валютних відносин можна представити наступними функціями [1-3]: 1) проведення оцінки та забезпечення організації роботи валютного ринку; 2) розробка механізмів реагування на коливання курсу валюти під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів; 3) визначення офіційного курсу національної валюти та застосування регуляторних механізмів його регулювання в умовах відкритого ринку, проведення валютно-курсової політики; 4) організація процесів залучення валютних інвестицій; 5) застосування механізмів стабілізації валютного ринку.

Важливим елементом забезпечення ефективності валютного ринку на національному рівні є застосування регуляторних механізмів, що впливають на

діяльність банківської системи. В умовах відкритості української економіки національні регуляторні механізми здебільшого характеризуються лібералізмом, що, зокрема, максимально відкриває доступ до ринку іноземного капіталу та іноземної валюти. Наслідки лібералізації валютного ринку в Україні, що були характерні для національної фінансової системи в останні роки, мають як позитивні, так і негативні наслідки.

Визначимо переваги лібералізації валютного ринку в Україні [4-6]: 1) зменшення валютної обмеженості на ринку; 2) отримання додаткових ресурсів валютним ринком; 3) стабілізація курсу, що призводить до утримання курсу національної валюти на відносно сталих позиціях; 4) забезпечення процесу ефективного використання залученого капіталу; 5) зростання обсягів прямих іноземних інвестицій; 6) налагодження взаємодії між національними фінансовими інституціями та міжнародними фінансовими установами; 7) підвищення якості фінансового обслуговування банківськими установами; 8) розширення переліку банківських валютних операцій; 9) відкриття доступу до міжнародних ринків валют; 10) розширення обсягів іноземного капіталу та доступу до іноземних ринків; 11) розвиток процесів планування, організації, регулювання, аналізу, проєкції розвитку валютних ринків шляхом аналізу їх динаміки у системі міжнародних фінансових відносин, а не лише в системі національної фінансово-економічної системи; 12) реалізація системи управління ризиками на валютному ринку шляхом реалізації провідного міжнародного досвіду; 13) застосування сучасних технологій шляхом обміну інформацією та досвідом інноваційного розвитку валютних ринків; 14) запровадження якісно нових стандартів обслуговування у системі роботи валютного ринку; 15) розвиток систем корпоративного управління; 16) розвиток банківської системи, її удосконалення, приведення до європейських стандартів.

Ліберальні підходи до побудови валютного ринку мають і негативні результати, зокрема, можна визначити наступні [7-9]: 1) банківська система України має низькі конкурентні позиції на глобальному фінансовому ринку через низький рівень капіталізації національних банків та їх обмежений доступ до валюти; 2) зростання долі іноземних банків на банківському ринку України, завоювання нових сегментів ринку шляхом витіснення вітчизняних банків, що мають слабші конкурентні позиції; 3) вплив міжнародних фінансових та валютних кризових ситуацій на банківську систему та валютний ринок є вищим в умовах його лібералізації; 4) наявність спекулятивного попиту та проведення спекулятивних операцій в умовах обмеження регуляторних механізмів валютного ринку; 5) підвищення ризиків витоку капіталу за кордон; 6) вплив міжнародного валютного ринку та окремих його суб'єктів на діяльність національного валютного ринку та банківської системи на користь міжнародних гравців; 7) вразливість національного валютного ринку до міжнародних трансформацій та коливань світового валютного ринку; 8) захід на валютний ринок нестабільних фінансових гравців – банків із низьким рівнем капіталізації та високим ступенем фінансової нестабільності.

Отже, аналізуючи процеси лібералізації валютного ринку доцільно визначити, що така система має багато переваг, є необхідною в умовах становлення валютного ринку для нашої країни, тому що Україна ще не є масштабним гравцем на глобальних валютних майданчиках. Проте, процеси дерегуляції та лібералізації вимагають застосування своєчасних корегуючих впливів, що пов'язані як із зовнішніми, так і з внутрішніми факторами впливу на валютні ринки та банківську систему. Отже, актуальним питанням в умовах післявоєнної відбудови та залучення зовнішніх інвестицій у фінансову систему України стане питання пошуку ефективних механізмів гармонійного балансування лібералізаційних та регуляторних впливів з метою забезпечення сталої роботи валютного ринку.

Для проведення аналізу результативності дерегуляційних процесів на валютному ринку України доцільно проаналізувати динаміку коливання валютного курсу на основні валюти (долар та євро) в Україні. Дані статистики зведені до діаграми – рис. 1.

Як бачимо, за результатами аналізу статистики визначено, що процеси лібералізації ринку валют в Україні сприяли утриманню курсу національної валюти на більш-менш сталому рівні.

Доцільно зауважити, що у 2020 році основні коливання курсів валют були пов'язані із введенням загальнонаціонального локдауну (березень 2020 року), що суттєво відобразився на економіці та інвестиційній активності, на що, відповідно, і відреагував валютний ринок. Коливання курсу у липні-серпні було результатом як внутрішніх змін, а саме відставки голови Національного банку України, так і зовнішніх впливів, зокрема через відсутність інформації про продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом.

З метою пошуку ефективних механізмів організації діяльності валютного ринку у післявоєнний період відбудови доцільно звернутися до історичних прикладів формування таких систем.

Важливою системою валютного регулювання, що дозволила подолати наслідки Другої світової війни та відновити фінансові механізми, поставивши їх на нові рейки глобальних валютних операцій, була Бреттон-Вудська міжнародна валютна система, що характеризувалася фінансовими відносинами між країнами, розпочатими у 1944 році з метою переходу від військової економічної системи до мирного регулювання та налагодження комерційних операцій. Система передбачала жорсткі регуляторні механізми, зокрема встановлення фіксованого курсу долара США. Світові валюти прирівнювалися до золотого еквіваленту (наприклад, 35 доларів США курс прирівнював до трійської унції, інші валюти котирувались, виходячи із цього фіксованого курсу). Система мала на меті попередження девальвації в умовах руйнування економіки після війни, налагодження системи міжнародної торгівлі у мирний час, що сприятиме як відновленню економічної системи, міжнародної торгівлі, так і встановленню нових «правил гри» на фінансових ринках, що визначало умови інвестування у післявоєнну відбудову. Нова фінансова система, що традиційно прирівнювала курси валют до золотого еквіваленту, мала і нові особливості – активне використання долара США як міжнародної валюти між-

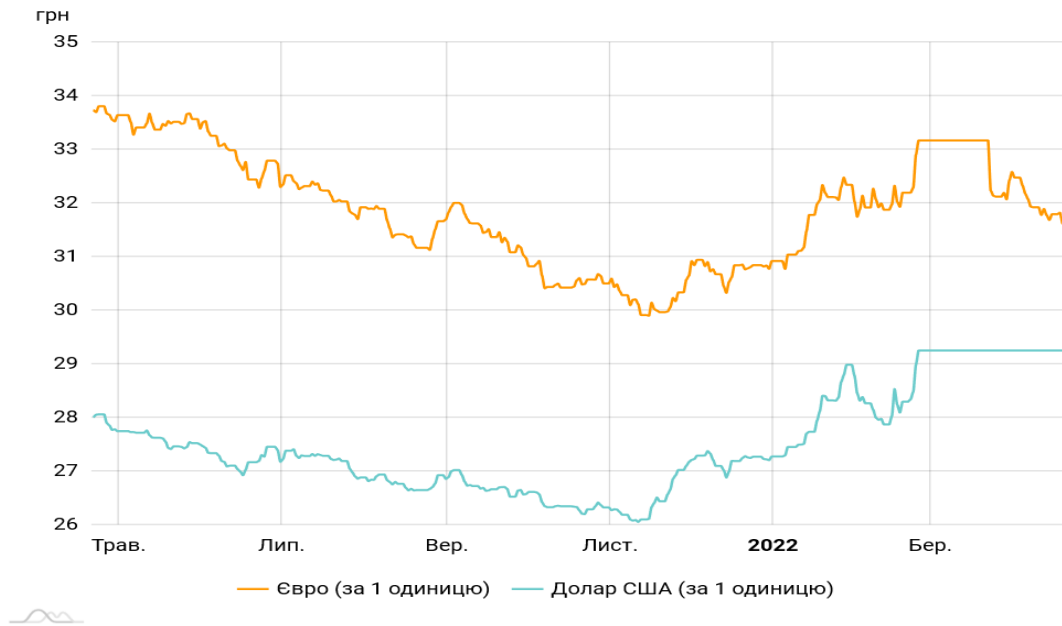

Рис. 1. Динаміка курсу гривня-євро та гривня-долар за даними Національного банку України [10]

державних фінансових операцій. Бреттон-Вудська міжнародна валютна система визначила нові регуляторні механізми для валютних ринків, сприяючи їх глобалізації. Для формування банківської системи на міжнародному рівні було створено та організовано роботу Міжнародного валютного фонду та Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що згодом стали основою формування і інституцій Світового банку [12-13].

Передумовами впровадження Бреттон-Вудської міжнародної валютної системи стали наступні причини: відсутність стійких тенденцій розвитку післявоєнної економіки; посилення світової інфляції; намагання попередити дефолт у країнах, що брали участь в активних бойових діях, та подальшої світової рецесії; нестабільність платіжних балансів.

В умовах післявоєнної відбудови у країнах Європи системи валютних ринків складно назвати ліберальними. Проте, регуляторні механізми, які були впроваджені на початкових етапах виходу із післявоєнної фінансової кризи, були швидко замінені на більш ліберальні підходи. Зокрема, вже у 1970-х роках світові валютні ринки характеризувалися вільною валютною торгівлею (Ямайська валютна система). Нова система характеризувалася зниженням ролі золотих запасів та масштабів використання золота у валютних операціях, зростанням ролі долара США, а згодом і переходом на ринок євродолара, плюралізація валютних ринків, зокрема шляхом проведення валютних обмінів через встановлення співвідношень валют через узгодженість курсів країнами-членами МВФ уже без прив'язки до золотого еквіваленту. Лібералізація валютних ринків дозволила створити архітектуру нової валютної системи світу, що має глобальні ознаки. Глобалізація та лібералізація валютних систем забезпечили інвестиційні потоки для відновлення післявоєнної Європи (регуляторні механізми використовувалися виключно для стримування девальваційних процесів та побудови

валютних ринків, а їх розвиток вже лежав у площині ліберальних процесів).

Отже, головними механізмами післявоєнної інвестиційної активності в Європі стали наступні елементи валютних ринків: твердий валютний курс; вільна конвертація валюти; багатосторонні кредити.

Для того, щоб надати рекомендації для України у побудові валютної системи післявоєнної відбудови доцільно проаналізувати досвід країн, що постраждали унаслідок військових конфліктів, які мали не такий масштабний характер, як Друга світова війна, та відбувалися у коротшому історичному періоді. Таким прикладом може стати післявоєнне відновлення країн колишньої Югославії. Конфлікт 1996-2004 років на Балканах, що відбувався у центрі Європи, отже призвів до значних економічних наслідків, крім цього доцільно визначити, що країни Балканського півострова є одним із маршрутів міжнародної торгівлі, отже мають важливе значення у стабільності фінансово-економічної системи. Завданням післявоєнної відбудови країн Балканського півострова стало фінансування інфраструктурних проєктів та створення нової моделі валютних ринків, інтегрованих у європейський валютний та банківський простір. Відбудова передбачала можливість отримання дешевих кредитів на відновлення, активізації приватних інвестицій за участі світових країн-донорів. Важливим завданням побудови ефективного валютного ринку стала реструктуризація фінансового сектору. Ефективне управління зовнішнім боргом призвело до його реструктуризації, що, паралельно із залученням великих обсягів іноземних інвестицій, дозволило стабілізувати валютні ринки в країні, покращити стан валютного балансу та оздоровити фінансову і банківську системи. Варто зазначити, що на сьогодні країни, що найбільше постраждали від війни на Балканському півострові, зокрема Боснія та Герцеговина, яка отримала значний обсяг іноземних інвестицій у післявоєнну відбудову,

побудувала свій фінансовий ринок таким чином, що мала високу залежність від міжнародної фінансової допомоги, інвестиції були малоефективними, що не дозволило відновити внутрішні фінансові інститути. Відповідно фінансові механізми в країні є малоефективними. Ті країни на Балканському півострові, які змогли освоїти інвестиції, здійснивши їх переважно у малому та середньому бізнесі, створили сприятливий інвестиційний клімат, що сприяло і стабілізації валютного ринку (наприклад, Хорватія) [14].

На основі проведеного ретроспективного аналізу розвитку валютних ринків в умовах післявоєнної відбудови країни, доцільно розробити проєкцію моделювання майбутнього валютного ринку України.

Ключовими аспектами післявоєнної відбудови в Україні відповідно до запропонованого європейською спільнотою нового плану Маршала, можуть стати наступні кроки: 1) зростання обсягів зовнішніх інвестицій у відбудову інфраструктури та створення ефективних фінансових інститутів; 2) розробка механізмів самопідтримуючого економічного розвитку; 3) забезпечення можливостей до дешевого кредитування; 4) перехід від кредитування оборотного капіталу до інвестування у виробництво; 5) залучення значних обсягів іноземної валюти на національний ринок; 6) зростання обсягів капіталізації національних банків, що дозволить підвищити їх конкурентоспроможність; 7) інноваційна відбудова та створення сприятливого інвестиційного клімату.

Ці основні характеристики післявоєнної відбудови частково повторюють ситуацію із економічним розвитком країн після Другої світової війни, зокрема із значними обсягами необхідних інвестицій та глобальною системою підтримки. Частково ситуація є схожою на післявоєнну відбудову країн Балканського півострова, що базувалася на локальному інвестуванні, проте мала негативні наслідки неможливості країн відмовитися від міжнародної донорської підтримки через неефективні фінансові установи національного рівня.

Аналізуючи практичний досвід післявоєнної відбудови, доцільно надати наступні рекомендації для забезпечення ефективності роботи національного валютного ринку та його сприяння зростанню фінансово-економічних процесів після війни, зокрема:

– лібералізація валютного ринку з метою освоєння іноземних інвестицій та забезпечення конкурентоспроможності національного бізнесу;

– введення механізмів довгострокового рефінансування банків;

– з метою попередження девальвації доцільно впроваджувати обмежені регуляторні механізми регулювання валютного ринку на перших етапах відбудови шляхом використання резервів Національного банку та зменшення амплітуди коливань валютних курсів;

– робота з міжнародними партнерами щодо зняття боргового навантаження.

Значним проривом у системі розвитку валютного ринку може стати лібералізація процесу використання криптовалют, що дозволить Україні стати одним із лідерів на цьому ринку, який тільки починає розвиватися. Передумовами розвитку криптовалютного ринку є затвердження Верховною Радою України Закону України «Про віртуальні активи», що стане подальшою тематикою для розвитку дослідження [15].

Отже, проведення дослідження показало, що лібералізація валютних ринків, яка має свої переваги та недоліки є невід'ємною складовою післявоєнної відбудови України, проте, регуляторні механізми, зокрема із використанням резервів Національного банку України, мають все ж таки бути використані в критичні моменти для попередження дефолту та значних коливань курсу національної валюти на початкових етапах післявоєнної відбудови.

Висновки. За результатами проведеного аналізу було визначено специфіку національного валютного ринку, що полягає у лібералізації валютних операцій. Така система має ряд переваг та недоліків, що аналізуються у дослідженні. У зв'язку із введенням воєнного стану валютна система України почала функціонувати в умовах нових викликів. Важливо визначити перспективи розвитку валютного ринку України у післявоєнний період. Відповідно було проведено ретроспективний аналіз розвитку валютних ринків на глобальному рівні у різні історичні періоди, зокрема період після Другої світової війни та Балканської війни. Кращі практики організації роботи валютної системи були покладені в основу проєкції моделі розвитку валютного ринку України у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Косова Т. Д., Терещенко О. В. Поведінковий підхід до регулювання економічних процесів на валютному ринку та їх моделювання. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 47–52.
2. Резнікова Н. В., Іващенко О. А., Курбала Н. В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 17–24.
3. Дергачова В. В., Рудніцька Ю. В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності в умовах пандемії covid-19. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 15–20.
4. Byun Z. S. Y.-C. Knowledge Discovery on Cryptocurrency Exchange Rate Prediction Using Machine Learning Pipelines. Academic Editors: Gianvito Pio, Roberto Corizzo and Michelangelo. *Sensors* 2022. № 22 (5). 1740. DOI: <https://doi.org/10.3390/s22051740> (дата звернення: 20.03.2022).
5. Salomao J., Varella L. Exchange Rate Exposure and Firm Dynamics Get access Arrow. *The Review of Economic Studies*. 2022. Volume 89, Issue 1. PP. 481–514. DOI: <https://doi.org/10.1093/restud/rdab032> (дата звернення: 20.03.2022).
6. Yang H.-C., Syarifuddin F., Chang C.-P., Wang H.-J. The Impact of Exchange Rate Futures Fluctuations on Macroeconomy. Evidence from Ten Trading Market. 2021. № 20. DOI: <https://doi.org/10.1080/1540496X.2021.1976636> (дата звернення: 20.03.2022).
7. Aklin M., Arias E., Gray J. Inflation concerns and mass preferences over exchange-rate policy. *Economics & Politics*. 2022. Volume 34, Issue 1. PP. 5–40. DOI: <https://doi.org/10.1111/ecpo.12176> (дата звернення: 20.03.2022).
8. Berka M., Devereux M. B., Engel C. Real exchange rate adjustment and sectoral productivity in the Eurozone. *Am Econ Rev*. 2018. № 108 (6). PP. 1543–1581. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20151045> (дата звернення: 20.03.2022).
9. Comunale M. Dutch disease, real effective exchange rate misalignments and their effect on GDP growth in EU. *J Int Money Financ*. 2017. № 73. PP. 350–370. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2017.02.012> (дата звернення: 20.03.2022).

10. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2022).
11. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 20.03.2022).
12. Consolo A., Langiulli M., Sonderman D. Business investment in euro area countries: the role of institutions and debt overhang. *Appl Econ Lett.* 2019. № 26 (7). PP. 561–575. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504851.2018.1488041> (дата звернення: 20.03.2022).
13. De Haan J. Inflation differentials in the euro area: a survey. *The European Central Bank at ten.* 2010. PP. 11–33 URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-14237-6_2 (дата звернення: 20.03.2022).
14. Giordano C. How frequent a BEER? Assessing the impact of data frequency on real exchange rate misalignment estimation. *Bank of Italy Occasional Papers, forthcoming.* 2019. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/sjpe.12274> (дата звернення: 20.03.2022).
15. Офіційний сайт видання «Форбс Україна». URL: <https://forbes.ua/news/verkhovna-rada-povtorno-legalizuvala-virtualni-aktivni-pislya-veto-zelenskogo-17022022-3729> (дата звернення: 20.03.2022).

References:

1. Kosova, T. D., Tereshhenko, O. V. (2021). Povedinkovyj pidkhd do rehuljuvannja ekonomichnykh procesiv na valjutnomu rynku ta jikh modeljuvannja [Behavioral approach to the regulation of economic processes in the foreign exchange market and their modeling]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 8, 47–52. (in Ukrainian)
2. Reznikova, N. V., Ivashhenko, O. A., Kurbala, N. V. (2020). Identyfikacijni kharakterystyky rozvynenykh krajin u mandatakh mizhnarodnykh orghanizacij: oznakyпередової економіки u fokusi doslidzhennja [Identification characteristics of developed countries in the mandates of international organizations: signs of advanced economics in the focus of research]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 9, 17–24. (in Ukrainian)
3. Derghachova, V. V., Rudnicjka, Ju. V. (2020). Upravlinnja ryzykamy zovnishjoekonomichnoji dijalnosti v umovakh pandemiji COVID-19 [Risk management of foreign economic activity in a COVID-19 pandemic]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 12, 15–20. (in Ukrainian)
4. Byun, Z. S. Y.-C. (2022). Knowledge Discovery on Cryptocurrency Exchange Rate Prediction Using Machine Learning Pipelines. *Academic Editors: Gianvito Pio, Roberto Corizzo and Michelangelo*, 22 (5), 1740. DOI: <https://doi.org/10.3390/s22051740> (accessed 20.03.2022)
5. Salomao, J., Varela, L. (2022). Exchange Rate Exposure and Firm Dynamics Get access Arrow. *The Review of Economic Studies*, 89 (1), 481–514. DOI: <https://doi.org/10.1093/restud/rdab032> (accessed 20.03.2022)
6. Yang, H.-C., Syarifuddin, F., Chang, C.-P., Wang, H.-J. (2021). The Impact of Exchange Rate Futures Fluctuations on Macroeconomy. *Evidence from Ten Trading Market*, 20. DOI: <https://doi.org/10.1080/1540496X.2021.1976636> (accessed 20.03.2022)
7. Aklin, M., Arias, E., Gray, J. (2022). Inflation concerns and mass preferences over exchange-rate policy. *Economics & Politics*, 34 (1), 5–40. DOI: <https://doi.org/10.1111/ecpo.12176> (accessed 20.03.2022)
8. Berka, M., Devereux, M. B., Engel. C. (2018). Real exchange rate adjustment and sectoral productivity in the Eurozone. *Am Econ Rev.* 108 (6), 1543–1581. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20151045> (accessed 20.03.2022)
9. Comunale, M. (2017). Dutch disease, real effective exchange rate misalignments and their effect on GDP growth in EU. *J Int Money Finan.* 73, 350–370. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2017.02.012> (accessed 20.03.2022)
10. Офіційний сайт Національного банку України. Available at: <https://bank.gov.ua/> (accessed 20.03.2022) (in Ukrainian)
11. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (accessed 20.03.2022) (in Ukrainian)
12. Consolo, A., Langiulli, M., Sonderman, D. (2019). Business investment in euro area countries: the role of institutions and debt overhang. *Appl Econ Lett.* 26 (7), 561–575. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504851.2018.1488041> (accessed 20.03.2022)
13. De Haan, J. (2010). Inflation differentials in the euro area: a survey. *The European Central Bank at ten*, 11–33. Available at: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-14237-6_2 (accessed 20.03.2022)
14. Giordano, C. (2019). How frequent a BEER? Assessing the impact of data frequency on real exchange rate misalignment estimation. *Bank of Italy Occasional Papers, forthcoming.* Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/sjpe.12274> (accessed 20.03.2022)
15. Офіційний сайт видання «Форбс Україна». Available at: <https://forbes.ua/news/verkhovna-rada-povtorno-legalizuvala-virtualni-aktivni-pislya-veto-zelenskogo-17022022-3729> (accessed 20.03.2022) (in Ukrainian)

Chernyshova Olga, Stepanova Daria

*Odessa Institute of Trade and Economics
of Kyiv National University of Trade and Economics*

Filon Mykhailo

*The State Institution "South Ukrainian National
Pedagogical University named after K.D. Ushynsky"*

PROSPECTS OF FOREIGN EXCHANGE MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article is devoted to the search for effective mechanisms for organizing the work of the foreign exchange market of Ukraine in the postwar period. It is determined that foreign exchange transactions play a significant role in the system of financial and economic processes. The analysis of the peculiarities of the development of the foreign exchange market allowed the author to identify the advantages and disadvantages of the processes of liberalization and regulation of foreign exchange markets. Each of the systems has certain advantages that should be used in a specific period, in specific conditions of external and internal development. Factors influencing foreign exchange markets, exchange rate fluctuations and their direct impact on financial and economic processes are identified. In order to model the system of possible construction of the foreign exchange market of Ukraine in the post-war reconstruction, a retrospective analysis of the transformations of the currency systems of European countries in the postwar period was conducted. The article analyzes the Bretton Woods International Monetary System, which was developed in 1944 to restore investment and financial activity on the European continent. In the 1970s, this system was replaced by the Jamaican monetary system, which completely changed the architecture of the global foreign exchange market and allowed to ensure the rapid recovery of Europe's economy through the efficient use of financial mechanisms. The analysis of the foreign exchange market system of the Balkan Peninsula in the postwar period identified their advantages and disadvantages, which did not allow these countries to make the most effective use of international financial assistance and ensure self-development of the financial system as a key element of economic development. As a result of the analysis, mechanisms for implementing measures to liberalize Ukraine's monetary system with partial implementation of regulatory mechanisms by the National Bank of Ukraine are proposed, which will reduce exchange rate fluctuations in the postwar period, ensure investment activity and stability of financial and economic systems. Modeling of prospects of development of the foreign exchange market of Ukraine by definition of factors of influence both external, and internal, for the purpose of search of optimum approaches to management and regulation of the foreign exchange market in the conditions of new social and economic challenges is carried out.

Key words: *foreign exchange market, exchange rate, financial system, liberalization, regulation.*

JEL classification: F31, L51